

OUR VISION

To achieve a self-sufficient and sustainable Statia for the benefit of present and future generations.

Wellbeing of the People comes first!

April 2017

Wellbeing of the People comes first!

Executive Summary

The paper in front of you has been written as a reaction to the steps the PLP/Merkman coalition has taken on the road to a change in constitutional status. Contrary to the Democratic Party they appear to be of the opinion that the state of affairs of St. Eustatius is not the result of a failing local government but to be blamed on the public entity status. This document describes as objectively as possible the challenges and uncertainties a change to a (free) associated autonomous country status, as they envision, will have.

The Democratic Party strongly believes that there is no mandate for a change in constitutional status given by the people in the referendum held in 2014. The outcome was non-conclusive and invalid since the minimum required voter turnout was not met. (see Annex 1)

The party does not shy away from identifying the shortcomings of our preferred status, the public entity status, but believes that in a responsible dialogue these shortcomings can be dealt with. The party does realize that history has proven that this takes time, but it sees this as unavoidable. Seeing the increasing interest and calls to move forward also in the Dutch parliament, the DP is convinced that now is the time to do just that instead of changing direction and heading for uncharted and dangerous waters.

The DP contests, what can be heard repeatedly, that the circumstances our people are living in are worse than ever and even worse than under the former Netherlands Antilles. This without prejudice that the weaker groups in our society need urgent and immediate attention. We do believe there is room for substantial improvement.

To improve the status of public entity the following is needed:

- Establish, as agreed, the within The Netherlands acceptable level of services and the minimum level of existence;
- Use the conclusions and observations in the evaluation report of the committee Spies as guideline to address the shortcomings of the public entity status;
- Implement the recommendations in the Ideeversa Report.

We substantiate as much as possible our stands and opinions with relevant figures. Thereby it is important to point out that in the present situation the total tax and premium income for St. Eustatius is less than USD 24 million, while the expenditures are as high as USD 67 million. We highly doubt that the Dutch government will simply agree with their proposed autonomous status in the coalition's so-called "White Paper", drops its supervisory role, while continuing with their financial and other obligations and will pitch in the shortfall of USD 43 million, as the coalition anticipates.

Seeking autonomy just for the sake of autonomy and because it is written in UN resolution 1514 and 1541 and trying to push Statia into it before 2020, as constitutional advisor Mr. Carlyle Corbin suggests, is irresponsible. Pushing for autonomy, whereby the goal is not the wellbeing of our people but merely an attempt to eliminate supervision and the guarantee function of The Netherlands for good governance is unjust.

Introduction

The referendums held in St. Eustatius in 1994 and 2005 resulted in a vote in favor of remaining in the Netherlands Antilles. With the other islands, Curacao and St. Maarten opting in 2005 to become an autonomous country within the Kingdom of The Netherlands and Bonaire and Saba opting for direct ties with The Netherlands, the option to remain in The Netherlands Antilles proved to be too much of a burden for St. Eustatius to bear. On October 12 2006, The Netherlands reached therefore an agreement with St. Eustatius, together with Saba and Bonaire to become Public Entities. On August 20 2010 the amendment of the Kingdom Statute was approved in the parliament of The Netherlands Antilles to dissolve the Netherlands Antilles whereby Art. 1.2 was added, as a temporary solution for Bonaire, St. Eustatius and Saba, awaiting the embedding of the islands in the Dutch Constitution.

Article 1.2 Kingdom Statute

Bonaire, Sint Eustatius en Saba maken elk deel uit van het staatsbestel van Nederland. Voor deze eilanden kunnen regels worden gesteld en andere specifieke maatregelen worden getroffen met het oog op de economische en sociale omstandigheden, de grote afstand tot het Europese deel van Nederland, hun insulaire karakter, kleine oppervlakte en bevolkingsomvang, geografische omstandigheden, het klimaat en andere factoren waardoor deze eilanden zich wezenlijk onderscheiden van het Europese deel van Nederland.

The position of the three islands within the Dutch constitution, as Public Entities in accordance with Art. 134 of said constitution, is regulated in the WOLBES and the FINBES.

Article 134

1. Bij of krachtens de wet kunnen lichamen voor beroep en bedrijf en andere openbare lichamen worden ingesteld en opgeheven.
2. De wet regelt de taken en de inrichting van deze openbare lichamen, de samenstelling en bevoegdheid van hun besturen, alsmede de openbaarheid van hun vergaderingen. Bij of krachtens de wet kan aan hun besturen verordenende bevoegdheid worden verleend.
3. De wet regelt het toezicht op deze besturen. Vernietiging van besluiten van deze besturen kan alleen geschieden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

On October 23 2012 the amendment of the constitution, in first reading, was approved by the Second Chamber, followed by the First Chamber on October 23 2016. On March 23 2017 the minister of interior affairs has submitted the amendment to the Second Chamber, in second reading. For it to pass a two third majority as required in both Chambers.

Article 132a

1. Bij de wet kunnen in het Caribische deel van Nederland andere territoriale openbare lichamen dan provincies en gemeenten worden ingesteld en opgeheven.
2. De artikelen 124, 125 en 127 tot en met 132 zijn ten aanzien van deze openbare lichamen van overeenkomstige toepassing.
3. Voor deze openbare lichamen kunnen regels worden gesteld en andere specifieke maatregelen worden getroffen met het oog op bijzondere omstandigheden waardoor deze openbare lichamen zich wezenlijk onderscheiden van het Europese deel van Nederland.

On October 10th 2010 St. Eustatius has become a Public Entity within The Netherlands. It cannot be denied that, although there was substantial euphoria leading to the status change, shortly after the change, and in particular after the introduction of new laws, a new tax system and the dollar as the official currency, most of it taking place simultaneously, the inhabitants saw themselves confronted with rising cost of living, high inflation and many bureaucratic rules and regulations. This has resulted in lots of criticism of the public entity status and, by some into a cry for a new status and the conception that we have never asked for the status as Public Entity in the first place.

Although many good things have transpired from the status change, it is without saying that the change also has come with many negative effects. The bureaucratic approach of the Dutch government in dealing with these effects and the lack of bringing about adequate solutions did not really contribute to improve the view and perception of our population. Fueled by pressure groups this has led to the referendum of December 2014.

Referendum December 2014

In December 2014, a referendum was held to have the people of St. Eustatius speak out on the present constitutional status and their desire for an eventual other status. The outcome of such a referendum is not binding. The referendum was needed according to the organizers, to give the people the opportunity to still speak out on the status. According to them this right was withheld when the choice was made for public entity status.

The referendum was poorly prepared. The information provided to the public was very limited and biased. The four options presented to the voters were poorly explained whereby most emphasis was given to the third option, an autonomous territory within the Dutch Kingdom. During the preparation and information period leading up to the referendum, the minimum required voter turnout needed to validate the referendum outcome, as stipulated in the referendum ordinance, was changed three times from 75%, to 65% and ultimately it was set at 60%.

Although the majority of the votes were cast in favor of option three, autonomous territory within the Dutch Kingdom, the voter turnout was 45.4%, well below the threshold of 60%. (see annex 1)

This made the referendum outcome non-conclusive and therefore invalid. Because it was non-conclusive and invalid it was also not a vote against the present public entity status.

Still the island council validated the outcome of the referendum in a motion on May 28th 2015 as a vote for autonomous country status, as such ignoring their own referendum ordinance. On November 30th 2016, the island council adopted another motion to start the process of negotiations with The Netherlands to reach a change in constitutional status again based on the non-conclusive and invalid referendum result.

White paper: On the Road to Autonomy

March 2017 a white paper “On the Road to Autonomy” has been presented by the constitutional committee. The intention of the paper, the authors claim, is to examine the desire of the people of St. Eustatius to achieve an autonomous political status within the Dutch Kingdom, which wish they claim the people have expressed over the years. Although it is not the intention to extensively debate the contents of this white paper, there are still a few issues that require some attention.

It is clear that they envision an autonomous arrangement with their former colonizer. They criticize the constitutional status of the former Netherlands Antilles as an autonomous country within the Dutch Kingdom, which led to the islands been taken off the list of non-self-governing territories (A similar status adopted by Aruba in 1986 and later by Curacao and St. Maarten in 2010). It appears they still desire not an exact similar status, since they make it clear that their proposed autonomous status must be *within* the Dutch Kingdom, although without the control and supervisory rules that are in force for the other three countries.

They also state that the arrangement should comply with UN Resolution 1541, being a free association. This is not the same. Especially the guarantee function of the Dutch government, where it relates to good governance, does not fit in with the free association structure as they envision. This also according to their advisor Mr. Carlyle Corbin. Finally, the authors envision that The Netherlands will take responsibility, on request of St. Eustatius, for all tasks the new country cannot handle itself and supplement its budget.

The paper does not mention what the benefits are of such a change in status for the people of St. Eustatius. Also, there is no mention whether the proposed new status will guarantee a level of welfare and wellbeing similar or better than what Statians have now. Finally, the paper does not mention the possible sacrifices the people may endure in the event St. Eustatius acquires the envisioned status.

To finance the autonomous country status, they simply expect that Holland, contrary to the arrangement with Aruba, Curacao and St. Maarten, will finance the budget that the island cannot generate and remains carrying out the tasks that St. Eustatius is unable to carry out itself.

The paper is not very clear as to what status the authors exactly envision, an autonomous country status within the Kingdom of The Netherlands, or a (free) associated status with The Netherlands. Both terms are used while also the Kingdom Charter, which covers the first option, is severely criticized.

Wellbeing of the people comes first!

The view of the Democratic Party

The Democratic Party distances itself from the initiative of the present government to embark on a path of status change, moreover it challenges the perception that the people have asked for this in the 2014 referendum. The outcome of this constitutional referendum was non-conclusive and invalid. It can therefore never be used as a mandate for the government by the people to seek a change in constitutional relations with The Netherlands. Our vision is to achieve a self-sufficient and sustainable Statia for the benefit of present and future generations.

Public entity

The party also believes that any other status, besides the present status as Public Entity, for now and in the foreseeable future, offers no viable solutions and does not guarantee a proper level of welfare and wellbeing for the people of St. Eustatius.

Evaluation report

The party is of the opinion, like many in our community, that there are still major shortcomings within the status as Public Entity. A concerted effort therefore need to be undertaken by the national government and the local government to address and eradicate these shortcomings. The evaluation report from the Spies committee should serve as guideline for this. In the report, most bottlenecks are identified. One of the first priorities hereby is to establish the agreed within The Netherlands acceptable level of services and minimum level of existence. This agreement is repeated in the *memorie van toelichting*/online consultation to the embedding of the islands in the Dutch constitution (see annex 2). Also in the Dutch parliament's first and second chamber there is a brought support for this. Once this information has officially been established a plan and time path should be set out to reach the target.

Quality local government

The quality and capacity of our local government must improve to adequately carry out the many tasks they have in the public entity status. The government of St. Eustatius lacks capacity and is not able to independently govern by existing laws and democratic principles as public entity. In case St. Eustatius aspires more autonomy, even more capacity is needed to carry out tasks that are now the responsibility of the national government.

Strong economy and infrastructure,

A strong economy and adequate infrastructure are of paramount importance in the support of the public entity and even much more important in an autonomous country and form the basis for a self-sustainable country. The present infrastructure is in all aspects by far inadequate. The economic base of St. Eustatius is negligible and for a large part based on the presence of one foreign company. It is by far insufficient to carry the island as an autonomous country.

When St. Eustatius reaches a by international standards acceptable level of self-sufficiency and when there is sufficient guarantee of a stable, capable, and democratic government, the Democratic Party will support a move to an autonomous status, providing this status guarantees an acceptable level of welfare and wellbeing for the people. The change in status must also be based on a clear wish of the people expressed in a properly carried out referendum. This status must be in conformity with UN Resolution 1541.

Democratic deficit

The outcome of the referendum of 2014 was non-conclusive, due to insufficient voter turnout. Therefore, the people did not reject the present status.

Opponents of the public entity status however claim that there is a democratic deficit. The representation in the second chamber, which the coalition says is lacking, is there also for people on St. Eustatius, equally to those living in the European part of The Netherlands. Our people have the same active and passive voting rights. After the constitutional amendment, which has been sent to parliament for the second reading, has been approved, St. Eustatius will be officially part of the Dutch constitution and have obtained voting rights for the first chamber as well.

Embedding in the Dutch constitution

The amendment of the constitution is a logical next step after the change of the Kingdom Charter in 2010. The new Art. 132a of the constitution will allow St. Eustatius to remain a public entity whereby at all times the special circumstances of the island must be taken into consideration. Laws and regulations applicable in the European part of The Netherlands cannot be applicable for Statia if they do not take into consideration the special circumstances.

The opponents claim that the article can be used to shortchange St. Eustatius as it formalizes its inequality. The intention of the article however is to protect it from rules and regulations that are not suitable for the island. (see annex 2 “memorie van toelichting”)

On the other hand, Art. 1 of the constitution is also applicable for Statia, meaning that we have guaranteed equal rights in equal circumstances.

Article 1 Dutch Constitution

Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.

Also, here counts that it is important to establish the within The Netherlands acceptable level of service and that the minimum level of existence for the island.

The observation that embedding the island in the Dutch constitution will strip St. Eustatius of its right of self-determination is unfounded and incorrect. That right will remain there until the day St. Eustatius becomes independent.

Wellbeing of the people comes first!

This paper “Wellbeing of the People comes first!” is meant as a practical guide to an improved situation under the present Public Entity status. It shows the way and the challenges there are to acquire a stronger economy, an improved infrastructure, better government finances and a stable and dependable government. This should lead to increased autonomy under the present Public Entity status. Ultimately it may lead to a new autonomous status as outlined in UN resolution 1541.

The finances

The first very important question is how will St. Eustatius in the present status, and even more importantly in an autonomous status, be able to finance itself and no longer remain dependent on financing from outside and in this case from The Netherlands.

The income of St. Eustatius’ government comes from taxes and other levies collected from the people and businesses on the island. In the present status, this is supplemented by the free allowance and so-called “doeluitkeringen”. The national government finances tasks that are their responsibility and tasks Statia has asked them to carry out such as healthcare, education, and the fire department. The table below shows the total income and expenditure for St. Eustatius, based upon the (draft) budget 2017 of both the national and local government.

Income	USD
National government taxes and premiums	22,470,000
Local taxes and levies	1,200,000
	23.670.000
Expenditures	
National government	55,287,000
Local government	12,039,000
	67,326,000
Deficit	43,656.000

Note:

- (1) Figures of the national government are extrapolated from figures of the national budget Caribbean Netherlands 2017 based on number of inhabitants. (see annex 3-4)
- (2) Local government expenditures are presently financed through the free allowance received from the national government (USD 10,796,000) and local taxes and levies (USD 1,200,000). (see annex 5)
- (3) National government income from taxes and premiums includes taxes and premiums collected from NuStar (+/-USD 6,500,000).
- (4) The figures do not include additional revenue from NuStar based upon the latest tax agreement, which is estimated at USD 3,800,000 annually.

The table shows that the total amount of all taxes and premiums collected on St. Eustatius cover only 35% of all the expenditures. To close the gap, income from taxes and premiums needs to increase with 65% or government expenditures need to be reduced with 65%. When expected income from the NuStar tax agreement is included this percentage will be reduced to 60%. It also goes without saying that future initiatives like the possible opening of a dialysis center on the Island, guarantying of a social minimum income, upward adjustments of old age pensions and social benefits may further widen the gap.

Ideevera report

The Ideevera report from 2015, on request of the Ministry of Interior Affairs and Kingdom Relations, has established that the free allowance for St. Eustatius need to increase with a total of USD 3,3 million. USD 1,8 million are needed to carry out existing tasks and an additional 1,3 million to cover additional cost in public healthcare, contribution to costs for drinking water and sewage system. These moneys need to be added to the free allowance to allow the local government to properly carry out its tasks as a public entity.

Economic base

St. Eustatius' economic base is rather small and one-sided. The gross domestic product or GDP for St. Eustatius in 2014 was USD 100 million, down from USD 104 million on 2013. This contrary to Saba and Bonaire where the GDP shows an upward trend. The output of the NuStar oil terminal counts for a larger part of the total GDP. NuStar is a US based company with headquarters in San Antonio. Local government has little control over the future plans of the terminal. On the other hand, the resources of fossil fuel and the discussions on climate change and the environment are all pointing in a direction of moving away from fossil fuel. Not if, but rather when this happens, this will lead to a steep decline in economic activities on the island, severe jobs loss and most likely in a reduction of the population of St. Eustatius. Besides the construction of a new small hotel and some positive but small scale developments in agriculture, no measures are being taken to diversify and strengthen the island's economy and make it less dependent on the oil transshipment.

Against a total annual amount for import of USD 36,5 million in 2016 stands an almost neglectable amount for export of USD 1.5 million. These figures show that the economy of St. Eustatius is producing very little and is largely dependent on import. This makes it very vulnerable for international trends and developments. In the event that St. Eustatius will become an autonomous country there is a great chance that the island will not be able to meet its obligations.

The figures clearly show that the economy cannot sustain the island without the significant financial contribution by The Netherlands.

Currency

The currency St. Eustatius is using is the US dollar. Banks are constantly adding additional banknotes and coins to the system, while a very small amount stays in circulation. The Netherlands is responsible that sufficient amounts of dollars are circulating. In a more autonomous status it is the question whether the local government is able to take over this responsibility.

Tax system

The tax system introduced on January 1st 2011 is felt by many as too heavy and one feels that the burden should be reduced. The tax burden however is substantially lighter than in the European part of The Netherlands and many of the surrounding islands, while the social- and healthcare premiums are included as part of the income tax.

The tax base in the present situation is by far insufficient to support an acceptable government budget. It is clear that St. Eustatius in an autonomous status will be in a catch twenty-two. To lessen the burden the taxes should be lowered, but to close the gap between government income and expenditures, the taxes should be substantially increased.

Transportation

The only way of transportation to and from St. Eustatius for the people of St. Eustatius is by air and by Winair. On and off there is much talk about ferry services, but considering the limited market, far distance to St. Maarten (30 miles) and the Atlantic Ocean to cross, success of such a project is still doubtful. There is a consensus that the air-fares are much too high. The high airfares are for local travelers, but it also applies for visitors and therefore it has a negative effect on tourism and the island's economy. Winair is owned by St. Maarten (93%) and by The Netherlands (7%).

There is wide spread believe that the air connection to St. Maarten needs to be dealt with as a form of public transportation, whereby the national government subsidizes the fares and consequently travel become less expensive.

This option, although still not in effect, will no longer be on the table in the event the island moves away from public entity status and becomes an autonomous country. As such the cost of travel will remain high and the barrier of high airfares will remain when it comes to attracting tourists to the island.

Utilities

In the public entity status electricity supply is heavily subsidized by the national government. Large investments are being made by them in production of electricity by solar energy. Support is received for our water production and distribution. Millions have been invested in a fiber-optic cable to allow high speed internet.

When opting for an autonomous status, future investments in these areas will become the responsibility of the local government or the individual local service providers. The latter will increase the cost for the consumer and will put more pressure on the quality of service

Education

In the public entity education is the responsibility of the national government. The local government is only responsible for the school buildings. St. Eustatius has four primary schools and one secondary school on a student population of 563 (2016). This makes the cost for housing (5 school buildings) rather expensive. A project is in execution to build new school buildings and renovate existing ones. The total cost of the project is estimated at USD 12.7 million of which USD 8.7 million is financed by the national government. For the remaining USD 4 million the minister of education granted St. Eustatius an interest free loan of USD 4 million. In a status of autonomous country, the entire financial burden for school buildings will fall on the shoulders of the local government.

Education is one of the most expensive parts of government responsibilities and cost for St. Eustatius is almost USD 9 million annually. Through the importance of education for the development of our island and our people, its complexity, and high cost, St. Eustatius together with Bonaire and Saba have asked the national government before 10-10-10 to take responsibility for education and cost thereof.

In an autonomous status, all cost related to education will be the responsibility of the local government.

Pensions

Old age pension or AOV payments are the responsibility of the national government. Individuals are entitled to AOV for the years they have lived on the island between the age of 15 and 65. This regardless whether they have contributed any premiums. Income from AOV premiums therefore does not necessarily cover the benefits to be paid out. The annual amount of AOV benefit payments is USD 2,9 million and payment is the responsibility of the national government.

AOV benefits in St. Eustatius are USD 723 per month for each individual 65 years and older. This is the highest in the three BES islands and much higher than the surrounding islands. (Country St. Maarten USD 587, a spouse USD 382)

In the status of autonomous country, the local government will be responsible for the AOV payments. There is no guarantee that government can maintain the same level of old age pensions for our people.

Civil servants, teachers, and workers in the healthcare sector in St. Eustatius, Saba and Bonaire receive an additional pension from pension fund PCN. As with the much larger pension funds in the European part of The Netherlands the pensions are under a lot of pressure resulting mostly from the extreme low interest rates and an aging population. A small pension fund like PCN is, because of its size, extra vulnerable thereby increasing the risk of pension benefits reductions. In the event that St. Eustatius will become an autonomous county, like Aruba, St. Maarten and Curacao, the country may need to set up its own pension fund, even smaller in size and more vulnerable.

Welfare system

The national government through the ministry of social affairs is responsible for our welfare system. Next to the AOV pensions this does also include social benefits like onderstand, child allowance, sick pay etc. The total cost for this is almost USD 4.5 million.

It is the responsibility of government to safeguard the level of welfare our people have and where possible to improve this. The latter is possible in the public entity status once it is agreed to address all issues that are identified in the Spies report.

In the event that St. Eustatius will become an autonomous county, like Aruba, St. Maarten and Curacao, the country will become responsible for these payments. There is no guarantee that the county will be able to maintain this high level of welfare as there is now, which is far superior to the rest of the region.

Healthcare

The quality of healthcare and as a result also the general health of Statians have drastically improved since 2010. This is partly also a result of the introduction of general healthcare insurance for all legally residing people on the island. The cost for healthcare is by far the largest part of the budget and amounts to almost USD 16,5 million or about USD 5,000 per inhabitant; man, woman and child. De cost of healthcare is partly financed through premiums collected from the working population and businesses but for the largest part financed by the national government through the ministry of health.

It has proven impossible to maintain such a high level of healthcare under the former Netherlands Antilles. The local government had great difficulty at the time to pay for healthcare of civil servants. Many people in the private sector did not have any healthcare insurance. It is very hard to believe that St. Eustatius in an autonomous country status can maintain the level of services we enjoy today.

National defense

In the budget of the national government for Caribbean Netherlands no amount is budgeted for defense as this is very difficult to earmark to a particular area or country. In the event of becoming an autonomous country the Dutch government will pay for defense. In case of an autonomous association this task and accompanying cost may well fall under the responsibility of the local government.

Justice and safety

In the public entity status, justice and safety is the responsibility of the national government. It concerns here, the police force, the public prosecutor's office, the court, child protection and guardianship etc. Total cost for St. Eustatius is USD 4,8 million.

Like with Aruba, Curacao, and St. Maarten in an autonomous country status some of these tasks may be shared between the countries of the Kingdom. However, the cost is the burden of each individual country.

In case of an autonomous association this will become the responsibility of the local government. In this case because of the size of the island and the close ties and family relations of the officials, in the various branches of the justice department, with the people they have to judge or prosecute the independence and impartiality may become of great concern.

Immigration and labor market

The immigration in the public entity is of great concern and need to be addressed. Immigration laws and regulations have a direct impact on the labor market. A small economy like St. Eustatius is at all times dependent on the influx of foreign labor. In the public entity status immigration and labor laws prevent economic development and isolate the island from the labor market in the region. Seeing the limited local labor force this needs urgent attention.

This will be even more an issue when St. Eustatius becomes autonomous in association. In the latter case, also the Dutch passport and Dutch citizenship no longer may be an option isolating the island and its population even more.

Foreign affairs

Foreign affairs and international diplomacy is the responsibility of the national government, as is the cost related to it. St. Eustatius due to its size and capacity simply does not have the resources to operate on the international stage.

Conclusion

The people of Statia have not given the government a mandate to start the process to change our constitutional status. The status of autonomous country in (free) association with the Netherlands/within the Kingdom, as sought by the PLP/Merkman coalition does not guarantee a similar or better level of welfare and wellbeing for the people of St. Eustatius. For the foreseeable future, the DP believes that the Public Entity status is the only viable option although the party recognizes its deficiencies. Both the national government and the island government must work on mitigating these deficiencies with the goal to improve the public entity status, the capacity of the local government and the overall situation of the people.

Annex 1

REFERENDUM RESULTS 2014				
ELIGIBLE VOTERS	2546			
Required turnout	1528	60%		
votes cast	1156	45.40%		
valid votes	1148			
Invalid votes	12			
Blank votes	4			
OPTION 1	374	32%	Public Entity	
OPTION 2	5	0%	Independence	
OPTION 3	747	65%	Status Aparte	
OPTION 4	14	1%	Full Integration	

Voter Turnout by hour		
7:30 -8:30	58	58
8:30 - 9:30	59	117
9:30-10:30	91	208
10:30-11:30	83	291
11:30-12:30	89	380
12:30-13:30	72	452
13:30-14:30	73	525
14:30-15:30	58	583
15:30-16:30	79	662
16:30-17:30	93	755
17:30-18:30	122	877
18:30-19:30	143	1020
19:30-20:30	105	1125
20:30-21:00	31	1156
Total votes cast		1156

ANNEX 2

MEMORIE VAN TOELICHTING GRONDWESTWIJZIGING (Online consultation)

Algemeen deel

1. Aanleiding, doel en inhoud van het wetsvoorstel Dit wetsvoorstel strekt ertoe de staatkundige positie van Bonaire, Sint Eustatius en Saba in de Grondwet vast te leggen. Door de inwerkingtreding van de artikelen I en II van de Rijkswet wijziging Statuut in verband met de opheffing van de Nederlandse Antillen, is de toetreding van Bonaire, Sint Eustatius en Saba tot het staatsbestel van Nederland een feit en is de Grondwet in haar geheel van toepassing op deze eilanden. De volgende stap is dat Bonaire, Sint Eustatius en Saba een herkenbare plaats krijgen in de Grondwet. Dat gebeurt in dit voorstel door de eilanden als een bijzondere vorm van lokaal bestuur -dat niet provinciaal is ingedeeld en waarvoor inzake taken en bevoegdheden afwijkende regels kunnen worden gegeven- een eigen plaats te geven in artikel 132a van de Grondwet.

De eilanden hebben in eerste aanleg de status van openbare lichamen in de zin van artikel 134 Grondwet gekregen, zoals is afgesproken in de Slotverklaring van de Miniconferentie over de toekomstige positie van Bonaire, Sint Eustatius en Saba van 11 oktober 2006. Hun bestuurlijke inrichting en de verhouding tot het Rijk zijn geregeld in de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba en de Wet Financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. In de Kieswet is een regeling opgenomen voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer en de leden van de eilandsraad door de Nederlandse inwoners van de eilanden. Met de besturen van de drie eilandgebieden is afgesproken dat Nederland en de drie eilanden gezamenlijk de uitwerking van de staatkundige structuur zullen evalueren; deze evaluatie zal binnen zes jaar na de transitiedatum voltooid zijn. Daarna zal worden bezien wat het staatsrechtelijk eindmodel voor de eilanden zal zijn. De regering heeft er steeds de voorkeur aan gegeven eerst dit eindmodel te bepalen en dan te bezien of, en zo ja, op welke punten, de Grondwet wijziging behoeft. Artikel 134 van de Grondwet biedt – zoals de Raad van State van het Koninkrijk in zijn voorlichting van 18 september 2006 voorstelde - de mogelijkheid aan Bonaire, Sint Eustatius en Saba de status van territoriale openbare lichamen te geven. De Raad achtte ook wat betreft het kiesrecht voor de Eerste Kamer wijziging van de Grondwet vooraf niet nodig. De regering heeft steeds betoogd dat er geen directe noodzaak tot wijziging van de Grondwet is, naast de wel noodzakelijke wijziging van het Statuut. De Tweede Kamer oordeelde echter anders, getuige onder meer de breed gesteunde motie-Remkes. De regering heeft, om aan de Tweede Kamer tegemoet te komen, besloten reeds voorafgaand aan de evaluatie een wijziging van de Grondwet in procedure te brengen, die een eigen staatkundige positie voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba regelt. Met dit wetsvoorstel geeft de regering uitvoering aan de genoemde motie. Ook is na aandringen van de Tweede Kamer een overgangsbepaling opgenomen bij de Wet tot wijziging van de Kieswet in verband met de nieuwe staatsrechtelijke positie van Bonaire, Sint Eustatius en Saba als openbaar lichaam binnen Nederland, waardoor de leden van de eilandsraden pas de leden van de Eerste Kamer kunnen kiezen nadat de Grondwet hierin voorziet. In verband hiermee is het van belang dat een daartoe strekkende grondwetsbepaling spoedig in werking kan treden.

Artikel 134 van de Grondwet fungeert nu als grondslag voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Deze bepaling maakt het mogelijk openbare lichamen in te stellen. Het artikel is echter niet met het oog op territoriale openbare lichamen met een algemene bestuursopdracht geschreven; het bevat daarom geen grondwettelijke waarborgen die kenmerkend zijn voor en tevens zijn voorbehouden aan de territoriaal gedecentraliseerde bestuurslichamen die de Grondwet kent: gemeenten en provincies. De wetgever heeft voorzieningen getroffen welke in de Grondwet tot nu toe zijn voorbehouden aan provincies en gemeenten. Het is wenselijk aan deze voorzieningen voor de eilanden een basis in de Grondwet te geven. Daarom wordt voorgesteld een bepaling in de Grondwet op te nemen, waaruit voortvloeit dat voor hen ook de overeenkomstige grondwettelijke waarborgen gelden.

In het voorgestelde artikel 132a worden de meeste grondwettelijke bepalingen die gelden voor gemeenten van overeenkomstige toepassing verklaard, omdat de openbare lichamen een vorm van territoriale decentralisatie zijn die sterke gelijkenis vertoont met die van de gemeente. De openbare lichamen hebben net als gemeenten een algemene, niet tot bepaalde belangen beperkte bestuursopdracht (een open huishouding), een rechtstreeks gekozen volksvertegenwoordiging en een eigen belastinggebied. Ook hun inrichting komt op hoofdpunten overeen met die van de gemeente, waarbij sprake is van drie hoofdorganen: de eilandsraad, het bestuurscollege en de gezaghebber. Dit alles is al in de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba vastgelegd.

Paragraaf 2 gaat meer in op de bijzondere vorm van lokaal bestuur. Aan de toepasselijke grondwettelijke regels is paragraaf 3 gewijd. Ook wordt in die paragraaf aandacht geschonken aan de redenen waarom niet alle bepalingen van hoofdstuk 7 van overeenkomstige toepassing worden verklaard.

Het voorstel bevat een regeling die erin voorziet dat de leden van de eilandsraden op dezelfde voet als de leden van provinciale staten de leden van de Eerste Kamer kiezen. Deze voorziening is nodig in verband met het ontbreken van de provinciale laag en dus van provinciale staten. Zonder een dergelijke regeling in de Grondwet kan geen recht worden gedaan aan het grondrecht van de Nederlandse inwoners van de drie eilanden om de Eerste Kamer, een nationaal algemeen vertegenwoordigend orgaan, te kiezen. Dit onderwerp wordt besproken in paragraaf 4.

Voorts bepaalt het voorstel dat voor de drie eilanden afwijkende regels kunnen worden gesteld met het oog op factoren waardoor deze eilanden zich wezenlijk onderscheiden van het Europese deel van Nederland, zoals nu in artikel 1, tweede lid, van het Statuut is bepaald.

Paragraaf 5 schenkt hieraan aandacht.

Bij de Raad van State ligt een voorstel tot het opnemen van een bepaling over de Nederlandse taal in de Grondwet. Als er een bepaling over de Nederlandse taal in de Grondwet wordt opgenomen, ligt het in de rede daarbij ook het Engels en Papiaments te betrekken. In dit stadium is het nog te vroeg om daarop vooruit te lopen, nu de tekst van dat wetsvoorstel nog niet bekend is.

2. Bijzondere vorm van lokaal bestuur Artikel 134 Grondwet, waarop de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba is gebaseerd, kan zoals hierboven uiteengezet slechts een tijdelijke basis bieden, nu dit niet is bedoeld voor een permanente vorm van territoriale decentralisatie. Met dit wetsvoorstel krijgen de drie eilanden in het voorgestelde artikel 132a een eigen constitutionele verankering, die

rekening houdt met hun bijzondere positie. Op Bonaire, Sint Eustatius en Saba gelden – vooral de eerste jaren na de transitiedatum- zoveel andere regels dan in de rest van Nederland, dat er sprake is van twee gescheiden rechtsordes. De verschillen tussen de in Europees Nederland geldende regels en die op de drie eilanden, zullen in die beginjaren, maar ook daarna, groter zijn dan de differentiatie die er nu is tussen gemeenten.

De eilanden vallen als openbare lichamen rechtstreeks onder het Rijk en de wetgever kan afwijkende regels stellen, omdat zij zich in verschillende opzichten sterk onderscheiden van de Nederlandse gemeenten. Vooral door de omvang van de eilanden en van hun bevolking, en de grote afstand tot het Europese deel van Nederland heeft indeling in een bestaande of nieuwe provincie geen meerwaarde.

3. Toepasselijke grondwettelijke regels De meeste grondwettelijke bepalingen die voor gemeenten gelden, zullen volgens dit voorstel van overeenkomstige toepassing zijn op de drie openbare lichamen (artikelen 124, 125, 127, 129, 131 en 132). Dit betekent in grote lijnen het volgende voor de openbare lichamen. **De bepalingen inzake autonomie en medebewind gelden ook voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba.** Het bestuur bestaat uit de rechtstreeks gekozen eilandsraad, het bestuurscollege en de gezaghebber. De verordeningsbevoegdheid berust in beginsel bij de eilandsraad. De eilandsraad wordt rechtstreeks gekozen door de inwoners van het openbaar lichaam met de Nederlandse nationaliteit van achttien jaar en ouder, op basis van evenredigheid. De zittingsduur bedraagt vier jaar, behoudens bij de wet te bepalen uitzonderingen. De leden stemmen zonder last. Bij wet worden incompatibiliteiten vastgesteld. De gezaghebber wordt bij koninklijk besluit benoemd. De wet regelt verder de bestuurlijke inrichting en het toezicht. Vernietiging van besluiten van het eilandsbestuur kan alleen wegens strijd met het recht of het algemeen belang. De wet regelt verder de voorzieningen bij taakverwaarlozing; in geval van grove taakverwaarlozing kunnen alleen bij de wet en met afwijking van de artikelen 125 en 127 voorzieningen worden getroffen. Ten slotte biedt het wetsvoorstel een basis voor een wettelijke regeling van de lokale belastingen en de financiële verhouding tot het Rijk. Voor de drie eilanden zijn deze onderwerpen nu geregeld in de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba en de Kieswet.

Artikel 135 Grondwet biedt een basis voor publiekrechtelijke samenwerking tussen openbare lichamen. Voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba geldt hoofdstuk XIA van de Wet gemeenschappelijke regelingen die hierop is gebaseerd. Artikel 136 Grondwet inzake de geschillenbeslechting tussen openbare lichamen geldt eveneens, maar deze bepaling wordt in de praktijk niet of nauwelijks toegepast. Voor de drie eilanden zal dat niet anders zijn. Het is niet nodig deze bepalingen van overeenkomstige toepassing te verklaren, nu deze spreken over “openbare lichamen”.

Enkele bepalingen van hoofdstuk 7 worden niet van overeenkomstige toepassing verklaard. Artikel 123 is niet nodig, omdat de openbare lichamen Bonaire Sint Eustatius en Saba al als zodanig zijn ingesteld en in de nu voorgestelde bepaling constitutioneel worden verankerd.

De openbare lichamen hebben geen commissaris van de Koningin. Een basis voor een ambtsinstructie (artikel 126) is daarom niet nodig. Artikel 128 wordt niet van overeenkomstige toepassing verklaard, omdat het gezien de kleine omvang van de openbare lichamen niet wenselijk is dat

autonome bevoegdheden worden toegekend aan andere ambten dan de eilandsraad, het bestuurscollege of de gezaghebber. Artikel 130 maakt mogelijk dat de wet actief en passief kiesrecht toekent aan niet-Nederlandse ingezetenen voor de gemeenteraad. In het derde lid van het voorgestelde artikel 132a wordt geregeld dat de leden van de Eerste Kamer worden gekozen door de leden van de eilandsraden. De Tweede Kamer heeft duidelijk te kennen gegeven dat zij geen (indirecte) invloed van niet-Nederlanders wenst op de samenstelling van de Eerste Kamer. Daarom is van overeenkomstige toepassing van artikel 130 op de openbare lichamen achterwege gelaten.

4. Verkiezing Eerste Kamer Artikel 55 van de Grondwet kent het kiesrecht voor de leden van de Eerste Kamer toe aan de leden van provinciale staten. Omdat de provinciale bestuurslaag op de drie eilanden ontbreekt, regelt dit voorstel dat de leden van de eilandsraden op dezelfde voet als de leden van provinciale staten de leden van de Eerste Kamer kiezen. Zo hebben de inwoners van de eilanden met de Nederlandse nationaliteit invloed op de samenstelling van de Eerste Kamer en wordt dus recht gedaan aan hun grondrecht gelijkelijk de leden van algemeen vertegenwoordigende organen te verkiezen, evenals aan artikel 3 Eerste protocol van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden en artikel 25 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.

5. Afwijkende regels

In de al genoemde Slotverklaring van 11 oktober 2006 kwamen de eilanden met Nederland overeen dat afwijkende voorzieningen zouden worden getroffen, gezien onder meer de bevolkingsomvang van de eilanden, de grote afstand tot Nederland en hun insulaire karakter. Deze afspraak wordt vastgelegd in artikel 1 van het Statuut voor het Koninkrijk (zie verder de Rijkswet wijziging Statuut in verband met de opheffing van de Nederlandse Antillen, 32 213 (R 1903)).

De tweede volzin van artikel 1, tweede lid, van het gewijzigde Statuut geeft aan dat de kenmerken waardoor de eilanden zich wezenlijk onderscheiden van het Europese deel van Nederland aanleiding kunnen zijn om regels te stellen en andere specifieke maatregelen te treffen. In het vierde lid van artikel 132a is dezelfde tekst gebezigd als in de tweede volzin van artikel 1, tweede lid, van het gewijzigde Statuut, om tot uitdrukking te brengen dat geen met het Europese deel van Nederland identieke regels hoeven te worden gesteld voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Ook de toelichting bij de genoemde volzin is hieronder zoveel mogelijk overgenomen.

Het vierde lid van artikel 132a geeft aan dat de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba zich door hun ligging en tal van andere factoren onderscheiden van het Europese deel van Nederland. Deze factoren kunnen door hun blijvende en cumulatieve karakter aanmerkelijke nadelige gevolgen hebben voor de ontwikkeling van deze eilanden in vergelijking met het Europese deel van Nederland. Vergelijkbare factoren worden genoemd in artikel 349 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie in verband met het treffen van specifieke maatregelen voor de ultraperifere gebieden van enkele lidstaten van de Europese Unie (Frankrijk, Spanje en Portugal).

Gelet op deze factoren is het een onderwerp van aanhoudende zorg van de regering om in nauwe samenwerking met de besturen van de betrokken eilanden een binnen Nederland aanvaardbaar voorzieningenniveau op de eilanden te bereiken zoals op de terreinen van onderwijs, volksgezondheid, sociale zekerheid en veiligheid. Op basis van het vierde lid (en in afwachting daarvan op basis van artikel 1, tweede lid, van het

Statuut) kan voor deze eilanden specifieke wetgeving worden vastgesteld. Daarbij wordt uiteraard ook in overeenstemming met artikel 1 van de Grondwet rekening gehouden met de specifieke plaatselijke omstandigheden van de eilanden. Voor de genoemde beleidsterreinen betekent dit dat het recht op onderwijs gegarandeerd moet zijn, dat degenen die bijstand behoeven aanspraak kunnen maken op voldoende ondersteuning en dat de overheid garant staat voor een veilige leefomgeving. In de wetgeving die ten behoeve van de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba is vastgesteld zijn daarvoor de nodige kaders opgenomen.

De economische en sociale omstandigheden van de eilanden wijken aanzienlijk af van de Nederlandse gemeenten, onder meer door hun ligging in de Caribische regio, het grote aandeel van het toerisme in de lokale economie, de gevolgen die dat heeft voor de samenleving. De bevolking is klein van omvang. De geografische omstandigheden en hun insulaire karakter leiden tot verschillen in het planten- en dierenleven, en tot andere eisen voor het aanleggen van een vliegveld of weg. Voor de eilanden kunnen daarom regels worden gesteld die passend zijn voor deze specifieke omstandigheden en die in meer of mindere mate afwijken van regelgeving die in het Europese deel van Nederland gelden. Tevens zullen er andere specifiek op de situatie van de eilanden toegesneden maatregelen getroffen moeten worden. Dergelijke maatregelen zullen vaak niet gebaseerd zijn op slechts één factor maar op een combinatie daarvan. Deze factoren kunnen elkaar onderling versterken. De gevolgen van de kleinschaligheid van de eilanden worden bijvoorbeeld versterkt doordat de eilanden tevens ver van het Europese deel van Nederland zijn gelegen.

Het gelijkheidsbeginsel, zoals verwoord in artikel 1 van de Grondwet en internationale verdragen, geldt onverkort. De inwoners van de drie eilanden kunnen daarop – net als de inwoners van het Europese deel van Nederland – een beroep doen. De bepaling maakt duidelijk dat de wetgever, het bestuur en de rechter bij de toepassing van het gelijkheidsbeginsel rekening dienen te houden met de factoren of kenmerken waardoor de eilanden zich wezenlijk onderscheiden van Europees Nederland. De bepaling geeft een inkleuring van het toetsingskader bij de toepassing van artikel 1 van de Grondwet en maakt een op de situatie toegesneden differentiatie mogelijk.

Specifieke regels en maatregelen kunnen alleen worden getroffen indien er sprake is van factoren of omstandigheden waardoor het eiland of de eilanden zich wezenlijk onderscheiden van de rest van Nederland. Dat betekent in de praktijk dat bij iedere regeling of andere maatregel die specifiek op de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba is gericht, gemotiveerd moet worden waarom voor deze regeling of andere maatregel is gekozen.

Een aantal factoren is uitdrukkelijk genoemd: de economische en sociale omstandigheden, de grote afstand tot het Europese deel van Nederland, hun insulaire karakter, kleine oppervlakte en bevolkingsomvang, geografische omstandigheden en het klimaat. Als het voornemen bestaat een regeling voor Nederland vast te stellen of een maatregel te treffen, dient te worden overwogen of een van genoemde factoren moet leiden tot aanpassingen voor de drie eilanden. Daarbij dient te worden gewezen op welke van de genoemde factoren de afwijking is gebaseerd. In de motivering moet ook duidelijk zijn hoe rekening is gehouden met de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit.

De lijst van factoren is niet uitputtend geformuleerd. Het is niet te voorzien welke niet-genoemde factoren zullen nopen tot afwijkende regels. Als een afwijkende regel wordt gebaseerd op een andere, niet met name genoemde, factor, geldt de verplichting te motiveren waarom deze factor een wezenlijk onderscheid oplevert tussen de eilanden en het Europese deel van Nederland. Deze motiveringsplicht geldt niet voor factoren die met name worden genoemd in de bepaling. Er ontstaat dus een aanvullende motiveringsplicht indien een maatregel gebaseerd wordt op een factor die niet genoemd wordt in het vierde lid.

6. Consultatie Het voorontwerp van dit wetsvoorstel is voorgelegd aan de eilandsbesturen van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Dit heeft geleid tot ... Bovendien is het voorontwerp op ... (datum) gepubliceerd op internet. Hierop zijn .. reacties binnengekomen. Deze hebben geleid tot ...

Artikelsgewijs deel

Artikel II (nieuw artikel 132a)

Het eerste lid

Met het voorgestelde artikel 132a, eerste lid, wordt voorzien in een eigen grondwettelijke basis voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba en daarmee dus ook voor de wet waarin deze zijn ingesteld, de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Voor een uitgebreide toelichting hierop wordt verwezen naar paragraaf 2 van het algemeen deel van de toelichting.

Het tweede lid In het tweede lid wordt een aantal artikelen van overeenkomstige toepassing verklaard ten aanzien van de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Waar in deze artikelen wordt gesproken over de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester, dient de eilandsraad, het bestuurscollege respectievelijk de gezaghebber te worden gelezen. Dit zijn de overeenkomstige organen in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Hiernaast dient in de plaats van ‘gemeentelijke verordeningen’ ‘eilandsverordeningen’ te worden gelezen, aangezien de eilandsverordening de aan de gemeentelijke verordening overeenkomstige wettelijke regeling is.

Bij de afkondiging van een uitzonderingstoestand kan op grond van artikel 103, tweede lid, van de Grondwet (onder andere) worden afgeweken van de grondwetsbepalingen inzake de bevoegdheden van de besturen van gemeenten. Door het van overeenkomstige toepassing verklaren van artikel 103, tweede lid, van de Grondwet kan bij de afkondiging van een uitzonderingstoestand tevens worden afgeweken van de grondwetsbepalingen inzake de bevoegdheden van de besturen van de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De afkondiging van de uitzonderingstoestand in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba is nader geregeld in de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden.

Met betrekking tot het van overeenkomstige toepassing verklaren van de artikelen 124, 125, 127, 129, 131 en 132 wordt verwezen naar paragraaf 3 van het algemeen deel van de toelichting.

Het derde lid In artikel I, onderdeel P, hoofdstuk Ya, paragraaf 4, van de Wet tot wijziging van de Kieswet in verband met de nieuwe staatsrechtelijke positie van Bonaire, Sint Eustatius en Saba als openbaar lichaam binnen Nederland (Stb. 2010, ...) wordt de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba geregeld. Bovengenoemde paragraaf kan pas in werking treden op het moment dat de Grondwet voorziet in het kiesrecht van de leden van de eilandsraden van Bonaire, Sint Eustatius en Saba voor de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer. Het voorgestelde derde lid voorziet hierin.

Voor het overige wordt verwezen naar paragraaf 4 van het algemeen deel van de toelichting.

Het vierde lid Dit lid komt overeen met de tekst van artikel 1, tweede lid, tweede volzin, van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar paragraaf 5 van het algemeen deel van de toelichting.

Artikel III (nieuw artikel IV) Het voorgestelde artikel III voegt een nieuw artikel IV toe aan de additionele artikelen van de Grondwet. Artikel IV geeft uitvoering aan artikel 54 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden. Op grond van artikel 54 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden wordt artikel 1, tweede lid, van het Statuut vervallen verklaard op het moment dat bij de Grondwet wordt voorzien in de positie van Bonaire, Sint Eustatius en Saba binnen het staatsbestel van Nederland. In het tweede lid van artikel 54 wordt bepaald dat artikel 54 van het Statuut zelf ook vervalt op het moment dat de Grondwetswijziging in werking treedt waarmee artikel 1, tweede lid, van het Statuut vervallen wordt verklaard. Artikel 54 van het Statuut vervalt dus automatisch op het moment dat de onderhavige wijziging van de Grondwet in werking treedt.

De Minister-President, Minister van Algemene Zaken,

ANNEX 3

7.7 Overzicht belasting- en premieontvangsten Caribisch Nederland

De Miljoenennota 2017 bevat een gedetailleerd overzicht van de raming van de belasting- en premieontvangsten op kasbasis voor 2017. Dat overzicht bevat ook het totaal van de belasting- en premieontvangsten uit Caribisch Nederland. In onderstaande tabel wordt het totale bedrag van de voor 2017 geraamde belasting- en premieontvangsten op kasbasis uit Caribisch Nederland op gedetailleerdere wijze gepresenteerd door de geraamde kasontvangsten voor 2017 uit te splitsen over alle in Caribisch Nederland geheven rijksbelastingen en premies.

Raming belasting- en premieontvangsten Caribisch Nederland 2017 in miljoenen euro's (op basis van Miljoenennota 2017)

	Raming 2017
Indirecte belastingen	47,7
– Algemene bestedingsbelasting	37,4
– Accijnzen	6,0
– Overdrachtsbelasting	4,3
Directe belastingen	97,1
– Loonbelasting en premies volks- en werknemersverzekeringen	87,8
– Inkomstenbelasting	– 1,2
– Vastgoedbelasting	8,0
– Opbrengstbelasting	1,6

	Raming 2017
- Kansspelbelasting	0,7
- Ontvangsten oude belastingstelsel	0,2
Totaal	144,8

ANNEX 4

7.6 Overzicht rijksuitgaven Caribisch Nederland

Ministerie	Artikelonderdeel	Instrument	2015 realisatie	2016 begroting	2017	2018	2019	2020	2021
IV Koninkrijksrelaties	Artikel 1 Waarborgfuncties	Het deel dat ten goede komt aan Caribisch Nederland is niet te bepalen.							
	Artikel 2 Bevorderen autonomie Koninkrijkspartners	Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	4.008						
		Bijdragen aan medeoverheden	2.850						
		Subsidies	48						
	Artikel 4 Bevorderen sociaal economische structuur	Subsidies			60	60			
		Opdrachten			4.099	4.741	4.166	5.313	5.313
		Bijdragen aan medeoverheden		7.602	1.998	1.380	1.380	1.380	1.380

Ministerie	Artikelonderdeel	Instrument	2015 realisatie	2016 begroting	2017	2018	2019	2020	2021
VI Veiligheid en Justitie	Artikel 31 Nationale Politie	Bijdrage aan medeoverheden	21.200	18.213	18.056	18.056	18.056	18.065	18.056
	Artikel 33 Veiligheid en criminaliteitsbestrijding	Bijdrage aan (inter)nationale organisaties en medeoverheden	5.658	5.012	5.005	5.005	5.005	5.005	5.005
	Artikel 34 Sanctietoepassing	Bijdrage aan agentschappen	12.023	10.124	9.093	9.480	9.533	9.587	9.587
		Bijdrage aan ZBO's/RWT's	1.076	1.007	1.037	1.037	1.037	1.037	1.037
VII Binnenlandse Zaken	Artikel 1 Openbaar bestuur en democratie		0						
	Artikel 6 Dienstverlenende overheid	Bijdrage aan agentschappen	1.148	2.900	2.900	2.800			
	Artikel 7 Arbeidszaken overheid	Inkomensoverdracht	896	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100

Ministerie	Artikelonderdeel	Instrument	2015 realisatie	2016 begroting	2017	2018	2019	2020	2021
VIII Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	Artikel 1 Primair Onderwijs	Bekostiging	14.558	12.924	12.888	12.888	12.888	12.888	12.506
		Subsidies	456	517	658				
	Artikel 3 Voortgezet onderwijs	Bekostiging	15.741	15.494	15.375	15.389	15.375	15.375	
	Artikel 4 Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	Bekostiging	6.600	9.129	6.933	6.933	6.933	6.933	7.050
		Subsidies	342						
		Opdrachten	12.354						
		Bijdragen aan mede- overheden	920	13.084	20.637	16.287	16.287	1.067	476
	Artikel 9 Arbeidsmarkt-en Personeelsbeleid	Subsidies	2.308						
	Artikel 11 Studiefinanciering	Inkomensoverdracht	3.013	3.013	3.013	3.013	3.013	3.013	3.013

Ministerie	Artikelonderdeel	Instrument	2015 realisatie	2016 begroting	2017	2018	2019	2020	2021
	Artikel 14 Cultuur	Bijdragen aan (inter-)nationale organisaties	60	60	60	60	60	60	60
	Artikel 16 Onderzoek en Wetenschapsbeleid	Subsidies	0						
		Bekostiging	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
	Artikel 25 Emancipatie	Subsidies	174	179	196	78			
IX Financiën	Artikel 1 Belastingen	Apparaatsuitgaven	17.897	16.483	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000
	Artikel 2 Financiële markten	Bijdragen aan ZBO's en RWT's	1.010	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200
X Defensie		Het deel dat ten goede komt aan Caribisch Nederland is niet te bepalen.							
XII Infrastructuur en Milieu	Artikel 12 Ruimtelijke Ontwikkeling	Bijdrage aan medeoverheden							

Ministerie	Artikelonderdeel	Instrument	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
			realisatie	begroting					
	Artikel 13 Ruimtelijke Ontwikkeling	Opdrachten	0	95	95	95	95	95	95
		Bijdragen aan medeoverheden	0	4.502	2.911	2.411	2.211	2.211	2.211
	Artikel 14 Wegen en verkeersveiligheid	Opdrachten	2.202	0	0	0	0	0	0
	Artikel 17 Luchtvaart	Opdrachten	365	677	355	908	390	402	429
		Bijdragen agentschappen	12.010	8.955	0	4.748	0	0	0
	Artikel 18 Scheepvaart en havens	Opdrachten	125	818	160	160	160	160	160
	Artikel 21 Duurzaamheid	Opdrachten	417	275	1.826	1.874	1.921	1.970	2.328
	Artikel 22 Externe Veiligheid en Risico's	Opdrachten	0	895	425	385	200	204	0

Ministerie	Artikelonderdeel	Instrument	2015 realisatie	2016 begroting	2017	2018	2019	2020	2021
	Artikel 23 Meteorologie, Seismologie en Aardobservatie	Bijdragen agentschappen	610	820	610	610	610	610	610
	Artikel 24 Handhaving en toezicht	Bijdragen agentschappen	672	672	672	672	672	672	672
	Artikel 26 Bijdrage aan Investeringsfondsen	Bijdragen IF	490	3.690	2.090	2.090	1.590	1.590	390
		Bijdragen DF	702	400	400	400	400	400	400
	Artikel 97 Algemeen departement	Opdrachten	10	50	100	100	100	100	100
XIII Economische Zaken	Artikel 1 Goed functionerende economie en markten	Opdrachten	125	125	125	125	125	125	125
		Bijdragen aan ZBO's/RWT's	725	706	706	706	706	706	706
	Artikel 2 Bedrijvenbeleid:	Opdrachten	472	638	1.044	1.044	1.044	1.044	1.044

Ministerie	Artikelonderdeel	Instrument	2015 realisatie	2016 begroting	2017	2018	2019	2020	2021
	duurzaam en innovatief ondernemen								
		Subsidies	69	100	100	100	100	100	100
	Artikel 4 Een doelmatige en duurzame energievoorziening	Subsidies	17.108	7.900	3.100	3.000	3.000	3.000	3.000
	Artikel 8 Natuur en regio	Opdrachten	214	495	495	495	495	495	495
		Bijdragen aan medeoverheden	1.313	2.006	1.504				
XV Sociale Zaken en Werkgelegenheid	Artikel 2 Bijstand, Toeslagenwet en Sociale werkvoorziening	Inkomensoverdrachten	1.878	2.066	2.668	2.964	3.263	3.591	3.916
	Artikel 3 Arbeidsongeschiktheid	Inkomensoverdrachten	703	752	787	809	832	867	902

Ministerie	Artikelonderdeel	Instrument	2015 realisatie	2016 begroting	2017	2018	2019	2020	2021
	Artikel 5 Werkloosheid	Inkomensoverdrachten	25	100	100	100	100	100	100
	Artikel 6 Ziekte en Zwangerschap	Inkomensoverdrachten	3.213	3.439	3.620	3.719	3.820	3.971	4.121
	Artikel 7 Kinderopvang	Opdrachten	1.000						
	Artikel 8 Oudedagsvoorziening	Inkomensoverdrachten	18.274	19.137	20.409	20.109	20.798	20.492	21.237
	Artikel 9 Nabestaanden	Inkomensoverdrachten	1.110	1.199	1.253	1.288	1.324	1.377	1.429
	Artikel 10 Tegemoetkoming ouders	Inkomensoverdrachten		1.803	1.842	1.842	1.842	1.842	1.842
	Artikel 98 Algemeen	Inkomensoverdrachten	3.295	4.967	3.089	3.089	3.089	2.773	2.773
XVI Volksgezondheid, Welzijn en Sport	Artikel 1 Volksgezondheid	Bijdragen aan medeoverheden	882	900	900	900	900	900	900

Ministerie	Artikelonderdeel	Instrument	2015 realisatie	2016 begroting	2017	2018	2019	2020	2021
		Bijdragen agentschappen	242	300	300	300	300	300	300
	Artikel 4 Zorgbreed beleid	Bekostiging	106.717	116.427	113.00 8	116.04 7	119.15 8	122.18 8	125.88 8
XVIII Wonen en Rijksdienst	Artikel 2 Woonomgeving en Bouw	Subsidies	600						
		Opdrachten	124						
Totaal			302.532	309.609	285.14 4	285.46 2	281.92 5	269.80 8	257.55 6

ANNEX 5

1. Staat van baten en lasten OLSE (CONCEPT BEGROTING 2017)

Staat van baten en lasten

Baten 2017 in \$

Vrije uitkering	10.796.000
Belastingen	310.000
Onroerend goed exploitatie	312.000
Luchthaven	426.000
Zeehaven	698.000
Leges	88.000
Vergunningen	165.000
Doeluitkeringen (baten)	2.238.000
Overige opbrengsten	913.000
o.a. Plan van Aanpak RV	<u>696.000</u>
Totaal baten	15.946.000

Lasten

Personeelskosten	7.707.000
Huisvestingskosten	536.000
Exploitatiekosten	892.000
Kantoorkosten	454.000
Representatie en communicatiekosten	134.000
Kosten vervoermiddelen	57.000
Afschrijvingskosten	738.000
Doeluitkeringen (lasten)	2.238.000
Algemene kosten	1.718.000
o.a. Plan van Aanpak RV	696.000
o.a. exploitatie tekort 2015	631.000
Subsidies en financiële bijdragen	1.430.000
Overige (financiële) baten en lasten	<u>42.000</u>
Totaal lasten	15.946.000